

Eduskunnan maatalousjaosto
00102 Eduskunta

Lausunto Eduskunnan maatalousjaostolle

Metsätalouden kannattavuus TAE 2016 huomioon ottaen ja arvio tulevaisuuden näkymistä

1 TAE 2016:n vaikutukset metsätalouden kannattavuuteen

Metsätalouden kannattavuus riippuu ennen muuta puun hintatasosta ja myyntimääristä sekä puuntuotannon kustannuksista. Sen lisäksi kannattavuuteen vaikuttavat puuntuotannon tuet ja verotus, joskin näiden kahden tekijän merkitys on edellisiä selvästi pienempi. Prosenttiyksikön korotus pääomatuloverokantaan nostaa puunmyyntituloista vuosittain maksettavia veroja noin 9 miljoonaa euroa.

Yksityismetsätalouden liike-tulos (tulos ennen poistoja, korkokuluja ja veroja) oli vuonna 2014 koko maassa keskimäärin 105 euroa hehtaaria kohti. Siitä puuntuotannon tukien osuus oli noin neljä prosenttia. Tukien merkitys kuitenkin vaihtelee selvästi maan eri osissa. Suurin niiden merkitys oli Pohjois-Suomessa, jossa ne muodostivat noin kymmenen prosenttia yksityismetsätalouden liike-tuloksesta.

TAE 2016:ssa esitetään valtion tuen vähentämistä puuntuotantoon ja metsäluonnon hoidon edistämiseen. Tämän voi olettaa heikentävän yksityismetsätalouden kannattavuutta. Vaikka vaikutus ei ole keskimäärin kovin suuri, joidenkin tilojen kohdalla se voi olla huomattava. Rahoituksen supistuessa tukia on myös suunnattu uudelleen. Tuettavista toimenpiteistä on jäänyt pois muun muassa metsänuudistaminen, johon suunnatulla tuella on ollut merkittävä vaikutus Pohjois-Suomessa.

Myös juurikäävän torjuntaan myönnettävän valtion seitsemän miljoonan euron tuen poistaminen ja torjunnan siirtäminen hakkaajan velvollisuudeksi johtanee käytännössä siihen, että torjunnan kustannuksen (kasvatushakkuissa 1,76 euroa ja uudistushakkuissa 1,46 euroa kuutiometriä kohti) tai ainakin nykyistä suuremman osan siitä maksaa jatkossa metsänomistaja. Myös metsäluonnon hoidon edistämiseen suunnattujen määrärahojen pienentäminen johtaa siihen, että arvokkaita luontokohteita omistavilla metsänomistajilla on aiempaa heikommat mahdollisuudet saada kannattavuutta parantavaa lisätuloa metsistään. Energia- ja pienpuun korjuuseen suunnattujen tukien merkitys metsätalouden kannattavuuteen on keskimäärin vähäinen mutta keskeinen pienpuun saamiseksi energiakäyttöön.

TAEssa esitetään ylemmän pääomatuloverokannan nostamista 33 prosentista 34 prosenttiin vähintään 30 000 euron pääomatulojen osalta. Metsätalouden kannalta pääomatuloverotuksen progression kiristämistä ei voida pitää kovin tarkoituksenmukaisena, kun samaan aikaan pyritään edistämään mittakaavaetujen hyödyntämistä tilakohtaisessa metsätaloudessa. Metsätulot voivat vaihdella tiloilla erittäin paljon vuosittain, koska usein on järkevää realisoida usean vuoden tuotot yhtä aikaa. Progression rajana oleva 30 000 euroa voi ylittyä helposti pienilläkin metsätiloilla – esimerkiksi päätehakkaamalla kolme hehtaaria kohtalaisen runsaspuustoista metsää. Vaikka tilalla olisi selvästi enemmän päätehakkuikäistä metsää, omistajan ei veroprogression takia välttämättä kannata hakata enempää saman vuoden aikana. Tällainen tilanne ei luonnollisestikaan edistä metsien järkevää käsittelyä ja puun tarjontaa vaan pikemminkin jäykistää niitä. Vaikka pääomatuloverotuksen progressio on edelleen varsin maltillinen, metsätuloille voitaisiin niiden poikkeuksellisen pitkän odotusajan ja usein ajallisesti kasautuvan luonteen vuoksi harkita mahdollisuutta tasausvaraukseen (jaksotusvaraukseen).

2 Tulevaisuuden näkymät

Yksityismetsätalouden keskimääräinen liike-tulos on ollut vuodesta 2010 lähtien melko vakaa, noin 100 euroa hehtaaria kohti. Myös kannattavuuden keskeiset osatekijät (puun hinnat, kustannukset, tuet) ovat pysyneet varsin vakaina. Poikkeuksen muodostaa kuusikuitupuun hinta, joka on laskenut jatkuvasti aikakauslehtipaperin kysynnän heikkenemisen vuoksi.

Suomen suurimmat yksityiset metsänomistajat (UPM Oyj ja Tornator Oyj) ennustavat puun reaalihintojen Suomessa laskevan tai pysyvän ennallaan pitkällä aikavälillä. Toteutuessaan tämä hintakehitys korostaisi metsien kustannustehokkaan hoidon, puun myyntimäärien, verotuksen ja tukien merkitystä metsätalouden kannattavuuden osatekijöinä ja ylläpitäjinä.

Vähentämällä puuntuotannon ja metsäluonnon hoidon tukia ja lisäämällä pääomatuloverotuksen progressiota tullaan samanaikaisesti heikentäneeksi metsätalouden kannattavuutta usealla poliittisella ohjauskeinolla. Vaikka yksittäisten toimien vaikutukset voivat olla kohtalaisia pieniä, yhdessä ja varsinkin samoille tiloille ja alueille kohdistuessaan ne voivat alentaa metsätalouden kannattavuutta verrattain merkittävästikin.